

Solidt plantet i Danmarks bedste stilling

Nils Bernstein, Nationalbankens direktør, er en af de helt centrale skikkelser i redningen af danske banker. Han begyndte ellers et helt andet sted, som elektromekaniker. Men efter en markant og usædvanlig karriere i statens tjeneste må han nu frem i rampelyset og vise, hvem han er. Og det på grund af grådige og uduelige bankdirektører.

PORTRÆT STIG ANDERSEN

Udadtil har han ikke gjort meget væsen af sig. Men man skal ikke lade sig narre. Hans indflydelse er og har været betydelig, ikke blot i den nuværende position, hvor han på grund af en stribe amerikanske bankfolks grådighed og nogle danske bankdirektørers udygtighed er kommet i vælten, men også som en særdeles central og kompetent embedsmand i den danske centraladministration i en lang årrække.

Stilen har bare været mere end afdæmpet. Embedsmandsagtig og lidt til. Men nu har de grådige og uduelige bankfolk fået ham ud af busken, og vi har set profilen af en markant, konsekvent og handlekraftig person.

Det er naturligvis nationalbankdirektør Nils Bernstein, det drejer sig om. En på mange måder overraskende person med et endnu mere overraskende livsforløb.

Det stod ikke først for, at Amagerdrenge, opvokset på Sundholmen, der dengang var arbejdsanstalt for alkoholikere, og hvor hans far arbejdede, skulle blive en af rigets fremmeste embedsmænd for at krone karrieren med posten som øverste ansvarlige for det nationale pengevæsen. En post, som af tidligere statsminister Jens Otto Krag blev betegnet som »den bedste stilling, vi har i Danmark«.

Der skulle dog gå en del år, inden det kom så vidt. Og kursen blev ikke sat fra starten. Skoletræt og uden tradition for en akademisk løbebane i den bernsteinske familie forlod han i 1959 som 16-årig realklassen for at blive lærling på Dansk Svejsemaskinefabrik. Mekanik, elektronik og arbejdet med hænderne havde barndommen igennem været det, der interesserede ham.

En besværlig tid

Fire år senere kunne han kalde sig elektromekaniker, men det holdt hårdt, for midt i læretiden blev han inspireret af en kammerat, der var begyndt på studenterkursus i København. Bernsteins interesse for samfundsforhold fik overtaget, og sideløbende med elektromekanikeruddannelsen gennemførte han studenterkursus tre aftener om ugen fra kl. 18 til 23. »Jeg husker det som et besværligt tidspunkt i mit liv. Pludselig var jeg jo i tvivl, om jeg havde valgt rigtigt«, har Bernstein udtalt.

Han valgte i hvert fald om, og med den nyerhvervede studentereksamen og slutningen i 1963 om at melde sig til politistudiet på Københavns Universitet var vejen banet for en karriere, som ikke fås flottere, og som næppe kan gennemføres på en flottere måde.

Godt nok blev han cand.polit. i 1970,

STILFÆRDIG AUTORITET.

Kreditkrisen kombineret med udelukkende og grådige bankdirektører har fået nationalbankdirektør Nils Bernstein ud af busken. Den stilfærdige embedsmand har måttet vise profilen af en både markant, konsekvent og handlekraftig person, senest da han offentligt gav klar besked om bankkrisen på Dansk Industris årsmøde.

Foto: Morten Langkilde

men sin baggrund fjernede han sig ikke fra. Jordbunden, ukrukket, beskeden, afbalanceret og stilfærdig. Et betydeligt intellekt og en stor faglig dygtighed. Og med en udpræget selvironi. Det er blot nogle af de mange og udelukkende positive skudsmål, der lyder fra personer, han siden mødte på sin vej.

Netop Nils Bernsteins jordbundethed og holden fast på det, han kom fra, fremhæves igen og igen. »Nils Bernstein har i kraft af sin baggrund en bredde og en væremåde, som er anderledes, og som gør, at han skiller sig ud fra andre, udprægede akademikere«, siger tidligere finansminister Knud Heinesen, som Nils Bernstein i 1978-79 var ministersekretær for.

Embedsmandskarrieren som nyuddannet cand.polit. begyndte i netop Finansministeriet i 1970, hvor han havde forskellige stillinger i 16 år, kun afbrudt af to år som finanssekretær ved den danske ambassade i Washington.

I 1986 kom så det store karrierespring med udnævnelsen til departementschef i Landbrugsministeriet; en udnævnelse, der blev påskønnet af mange, ikke mindst i den politiske verden, som havde lagt mærke til den stille, men stabile og »branddygtige« økonom.

Hans suveræne ledelse gennem 10 år førte til endnu et usædvanligt skift i Bernsteins liv. I 1996 blev han hentet til Statsministeriet som departementschef. Det var ikke lige det ministerium, der normalt fostrede departementschefer til landets højst rangerende ministerium, men udnævnelsen af Bernstein skal ses som udtryk for ønsket om stabilitet, realisme og sikkerhed, som Nils Bernstein var blevet synonym med. Egenskaber, der blev påskønnet, da Statsministeriet skiftede chef fra Poul Nyrup Rasmussen til Anders Fogh Rasmussen i 2001.

Den modernisering, som Statsministeriet har gennemgået, tilskrives i høj grad Bernsteins ni år i ministeriet. Han markerede sig som 'den klassiske embedsmand' med alt, hvad det indebærer af korrek-

hed og prædikateret »lidt kedelig«.

Karrieren igennem har han med omhu valgt sine kampe, og med held har han med få, men velvalgte ord kunnet forklare politiske chefer som medarbejdere, at »nu går du den forkerte vej«. Autoriteten har aldrig været til diskussion, og såvel hans politiske som organisatoriske omverden har aldrig været i tvivl om, at når Bernstein satte noget på dagsordenen, var det vigtigt.

Sine ledelsesmæssige og faglige fortræffigheder har han gået stille med. Nu har nogle uduelige og grådige bankdirektører fået ham ud af busken, og som nationalbankdirektør har han vist profilen af en markant og handlekraftig person.

Det markante kom bl.a. til udtryk, da han i forbindelse med skandalen i Roskilde Bank skulle forklare, hvad der var foregået. Det var lemfældig kreditgivning, var den klare besked.

Det menneskelige omfatter bl.a. evnen

BLÅ BOG NILS BERNSTEIN

Født 4. januar 1943.

Har siden 1964 været gift med Ulla, og de har 2 børn, en dreng og en pige.

Realeksamen (1959), læreplads på svejsemaskinefabrik (1959-63) og uddannet som elektromekaniker (1963).

Cand.polit. fra Københavns Universitet (1970).

Sekretær i Finansministeriet (1970-75). Finanssekretær ved den danske ambassade i Washington (1975-77).

Ministersekretær for finansministeren (1978-79).

Kontorchef i Budgetdepartementet i Finansministeriet (1980-83).

Departementschef: Administrationsdepartementet i Finansministeriet (1984-86), Landbrugsministeriet (1986-94), Landbrugs- og Fiskeriministeriet (1994-96) og Statsministeriet (1996-2005)

Statsrådssekretær (1996-2005).

til ikke at opfatte sig selv som ufejlbarlig. Da han for to år siden på Realkreditrådets årsmøde omtalte de begyndende vanskeligheder på det amerikanske boligmarked, der siden har ført til den verdensomspændende kreditkrise, var hans vurdering, at det nok ikke var noget, der ville få de store konsekvenser. Da han på det samme årsmøde i år måtte sande, at hans vurdering ikke havde holdt stik, skete det med bemærkningen og et for Nils Bernstein karakteristisk skævt smil: »Jeg tager det som en påmindelse om, at økonomiske forudsigelser skal tages med et gran salt«.

Udnævnelsen til nationalbankdirektør kom i 2005, hvor den da 62-årige Nils Bernstein afløste Bodil Nyboe Andersen. En udnævnelse, der ikke var mindre overraskende end andre af de skift, der har været i Nils Bernsteins karriere. Men det var en udnævnelse, der gjorde Bernstein både glad og stolt.

Spørgsmålet er blot, hvor længe Nils Bernstein bliver siddende. Faktisk var han »lidt for gammel«, da han blev udnævnt. 62 år, kun tre år yngre end den alder, hvor hans forgænger i nationalbankdirektørbedet lod sig pensionere. Med den debat, der er om, hvorvidt Nils Bernsteins tidligere chef i Statsministeriet Anders Fogh Rasmussen er på vej til et andet job, kan man ikke komme uden om den mulighed, at der med udnævnelsen af Bernstein i en alder af 62 år ligger den interessante bagtanke, at jobbet som nationalbankdirektør bliver ledigt igen inden for en overskuelig fremtid.

Det var i hvert fald en plan, som også tidligere statsminister Jens Otto Krag havde, da han i 1964 udnævnte tidligere nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer. Dengang sagde Krag til sine embedsmænd: »Det er den bedste stilling, vi har i Danmark. Den vil jeg gerne reservere til mig selv. Kan vi ikke finde en højt kvalificeret person, som kan gå af igen relativt hurtigt«. Det blev som bekendt ikke til noget.

stig.andersen@pol.dk